

Spis treści

PL ISSN 0071-1861; e-ISSN: 2719-6534

DOI: <https://doi.org/10.23858/EP68.2024>

<https://rcin.org.pl/dlibra/publication/281123>

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ETNOGRAFIA POLSKA
t. 68

Warszawa
2024

REDAKTORKA NACZELNA: JOANNA MROCZKOWSKA

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: Maria Dębińska, Joanna Mroczkowska, Łukasz Smyrski

CZŁONKOWIE RADY REDAKCYJNEJ:

Juraj Buzalka (Slovakia), Dagnosław Demski (Polska), Joachim Otto Habeck (Niemcy), Agnieszka Halemba (Polska), Iwona Kabzińska (Polska), Wojciech Lipiński (Polska), Janusz Mucha (Polska), Hadley Renkin (Austria), Andre Thiemann (Latvia)

Recenzenci artykułów w 2024 roku: Kamila Baraniecka-Olszewska, Joanna Bielecka-Prus, Zuzanna Grębecka, Agnieszka Halemba, Ignacy Józwiak, Magdalena Kozhevnikowa, Joanna Kościańska, Paweł Krzyworzeka, Sebastian Latocha, Sławomir Łotysz, Anna Malewska-Szałygin, Sylwia Męćfal, Jacek Nowak, Małgorzata Owczarska, Marek Pawlak, Juan Rivera Andía, Małgorzata Roeske, Patrycja Trzeszczyńska, Katarzyna Waszczyńska

Adres Redakcji: Al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa

E-mail: e_polska@iaepan.edu.pl

<http://journals.iaepan.pl/ep>

Koncepcja okładki: Iwona Kabzińska

Autor projektu grafiki na okładce: Rafał Śmialecki

Korekta: Elwira Wyszynska, Redakcja i Autorzy

Etnografia Polska ©Copyright 2024 by the Institute of Archaeology and Ethnology Polish Academy of Sciences. All articles in this volume are published in an open-access under the CC BY 4.0 license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.pl>)

Etnografia Polska is regularly indexed/abstracted in the International Bibliography of the Social Sciences, International Bibliography of Book Reviews of Scholarly Literature, Anthropological Index Online, Central European Journal of Social Sciences and Humanities, Bibliografia Etnografii Polskiej, European Reference Index for Humanities (ERIH), Index Copernicus, SCOPUS and DOAJ.

Printed in Poland

PL ISSN 0071-1861

ISSN online: 2719-6534

Skład: Studio DTP Academicon,
ul. Heleny Modrzejewskiej13, 20-810 Lublin

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Magdalena Góralska – Zwrot cyfrowy? Etnograficzny teren badań w perspektywie post-pandemicznej	5
The Digital Turn? Ethnographic Fieldwork After the Pandemic	21
Olga Wanicka, Helena Patzer – Przepustka do lepszego życia? Praca w Polsce w wyobrażeniach filipińskich migrantów	23
A Ticket to a Better Life? Work in Poland in the Imaginaries of Filipino Migrants....	43
Łukasz Smyrski – Wisła nie jest kobietą. Antropologia a historia w kontekście biografii rzeki	45
Vistula is not a Woman. Anthropology and History in the Context of a River Biography	58
Marta Raczyńska-Kruk – <i>Homo Explorens</i> and their Nostalgia. Cultural Contexts of Amateur Genealogy in Contemporary Poland	61
Óscar Muñoz Morán – <i>Capricho</i> Avoiding Fear in Encounters with Spirits in the Andes	79
Joanna Książek – Cud przetrwania – etnograficzne studium tradycji święcenia zwierząt i kultu św. Rocha w Mikstacie	97
The Miracle of Survival – An Ethnographic Study of the Tradition of Animal Blessing and the Cult of St. Roch in Mikstat	116

ARTYKUŁY RECENZyjNE, RECENZJE

Magdalena Zowczak – Ewa Klekot, <i>Kłopoty ze sztuką ludową. Gust, ideologie, nowoczesność</i> , Fundacja Terytoria Książki, Wydawnictwo słowo/obraz/terytoria, Gdańsk 2021, ss. 486, ilustracje	117
Bartłomiej Chromik – Iuliia Buyskykh, <i>Na zachid wid Buhu. Szczodennyky z pohranyczczja</i> , XXI, Czerniwci 2024, fotografie	123
Jarosław Kamiński – W stronę entografii enaktywnej. Analiza <i>Linguistic Bodies. The Continuity Between Life And Language</i> autorstwa Ezequiela Di Paolo, Eleny Clare Cuffari i Hanne De Jaegher	127
Towards Enactive Entography. Analysing <i>Linguistic Bodies. The Continuity Between Life And Language</i> by Elena Clare Cuffari, Ezequiel Di Paolo And Hanne De Jaegher	136

DYSKUSJE

Magdalena Kozhevnikova – O problemie etyki ekologizującej w badaniach etnograficznych. Refleksje w cieniu antropocenu	137
---	-----

KRONIKI

Katarzyna Ceklarz, Joanna Koźmińska – Etnoznawcy.pl – największy ogólnopolski projekt antropologicznego portalu biograficznego	147
Anna Malewska-Szałygin – Homo Faber: Jak pracujemy, jak pracowaliśmy? – Informacja o konferencji	155

WSPOMNIENIA

Jerzy S. Wasilewski, Oyungerel Tangad, Kamila Baraniecka-Olszewska – Sławoj Szynkiewicz (1938–2023). Trzy wspomnienia	159
Informacja dla autorek i autorów	169

INFORMACJA DLA AUTOREK I AUTORÓW

Artykuły naukowe spływające do Redakcji są poddawane recenzjom. Publikacja, aby być dopuszczona do druku, musi uzyskać dwie pozytywne recenzje. W przypadku, gdy jedna recenzja jest pozytywna, a druga negatywna, powoływany jest trzeci recenzent, którego opinia jest rozstrzygająca. Redakcja dokłada wszelkich starań, aby zarówno autor, jak i recenzent byli wobec siebie anonimowi, stosując zasadę *double-blind review*. Każda recenzja musi się kończyć jednoznaczną konkluzją dopuszczającą artykuł do druku lub nie. Zasady kwalifikowania lub odrzucania publikacji są dostępne w każdym numerze czasopisma oraz na stronie internetowej: <http://journals.iaepan.pl/ep/about/submissions>.

Redakcja przekazuje artykuły do recenzji, starając się uniknąć konfliktów interesów pomiędzy autorami, redakcją i recenzentami. Gwarantują także, że wszelkie informacje związane z przesłanymi tekstami są tajne przed ich publikacją.

Recenzenci oceniają teksty jedynie na podstawie ich treści. Recenzentom nie wolno wykorzystywać wiedzy na temat pracy przed jej publikacją. Jeśli uznają, że ich kwalifikacje nie są wystarczające do właściwej oceny badań przedstawionych w publikacji, powinni poinformować redaktora i zrezygnować z podjęcia się procesu recenzyjnego.

Zasady etyczne i prawa autorskie

Wszystkie czasopisma publikowane przez Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk przestrzegają najwyższych standardów etycznych publikacji opartych na zasadach wypracowanych przez międzynarodową organizację Komitet Etyki Wydawniczej (COPE), jak również zasad Kodeksu Etyki Pracownika Naukowego, opracowanego przez Komisję do spraw Etyki w Nauce działającej przy Polskiej Akademii Nauk.

Redakcja zastrzega sobie prawo do wstrzymania publikacji artykułów stojących w sprzeczności z zasadami etycznymi, a przypadki plagiatów są zgłaszane władzom Instytutu oraz mogą być zgłaszane Komisji ds. Etyki przy Polskiej Akademii Nauk.

Autorzy zapewniają, że są oryginalnymi autorami prac, które nie zostały skierowane do publikacji w innym miejscu. Wszelki udział innych autorów czy współpracowników jest właściwie uznany i opisany, a partie tekstu zaczerpnięte od innych autorów czy źródeł są właściwie opisane. Udział instytucji finansujących badania jest jawny.

Podstawowe kryteria artykułu

Autorzy proszeni są o sprawdzenie, czy tekst spełnia poniższe kryteria. Teksty, które nie spełniają wymagań redakcyjnych, mogą zostać odrzucone.

1. Tekst nie był dotąd nigdzie opublikowany ani nie jest przedmiotem postępowania w innym czasopiśmie.
2. Tekst zapisany w formacie OpenOffice, Microsoft Word, RTF lub WordPerfect.
3. Jeżeli jest dostępny, należy dostarczyć URL (DOI) dla pozycji bibliograficznych.
4. Interlinia 1,5; wysokość pisma 12 pkt; stosowana raczej kursywa niż podkreślenia (z wyjątkiem adresów stron internetowych); wszystkie rysunki oraz tabele są dodane jako osobne pliki o właściwej rozdzielczości (por. Wytyczne redakcyjne dla autorów: <https://journals.iaepan.pl/ep/about/submissions>).
5. Tekst został sformatowany zgodnie z wytycznymi dla autora określającymi styl i zasady sporządzania bibliografii.
6. Tekst nie przekracza 50 000 znaków z.s. objętości.

Wytyczne redakcyjne dla autorek i autorów

Wymagane jest podpisane oświadczenie o wkładzie procentowym danego autora w przygotowanie artykułu, które powinno być załączone jako osobny plik. W przypadku pozytywnej decyzji redakcji o publikacji artykułu należy wypełnić i przesłać umowę.

Objętość artykułu: przyjmujemy teksty o objętości około 20–25 stron maszynopisu (ok. 45 000–50 000 znaków z.s.), do każdego tekstu prosimy dołączyć jego streszczenie (do 1000 znaków) w języku angielskim oraz słowa kluczowe w języku angielskim.

Język artykułu: polski i angielski, okazynie będziemy tłumaczyć artykuły autorów zagranicznych.

Przesyłany plik powinien być zapisany w formacie .doc lub .rtf (Reach Text Format) – oba typy dostępne w programie MS-Word.

Formatowanie tekstu:

- rozmiar czcionki: 12, przypisy dolne 10;
- marginesy (lewy, prawy, górny oraz dolny): 2,5 cm;
- interlinia: 1,5 wiersza;
- cytaty: cytaty prosimy umieszczać w cudzysłowie (w tekście), wyblokowane (dłuższe niż trzy wiersze) lub kursywą (tytuły prac lub cytaty wypowiedzi rozmówców);
- myślniki: prosimy używać dywizów do łączenia słów (czarno-biały; 20th-century anthropologist) oraz myślników we wtrąceniach (obydwie nazwy – etnologia i antropologia – znajdują zastosowanie);
- sekcje tekstu: prosimy wprowadzać śródtytuły, jeśli tekst tego wymaga; prosimy nie wprowadzać interlinii między akapitami oraz między śródtytułami a tekstem.

Pierwsza i ostatnia strona

W górnym lewym rogu należy podać imię i nazwisko oraz instytucję, np. Anna Kowalska Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, Warszawa. Następnie tytuł artykułu. Na ostatniej stronie za bibliografią należy umieścić streszczenie w języku angielskim ze słowami kluczowymi oraz dane kontaktowe do autora: imię, nazwisko, stopień i tytuł naukowy, nazwę instytucji oraz jej pełny adres, e-mail służbowy, numer ORCID (należy założyć konto).

Fotografie/ilustracje

Zdjęcia do artykułów przyjmujemy w formie elektronicznej w rozdzielczości min. 300 dpi. Zdjęcia powinny być umieszczone w oddzielnych plikach. Konieczne jest dołączenie spisu fotografii/ilustracji oraz podpisów do nich. Fotografie w tekście będą czarno-białe. Liczba umieszczanych zdjęć jest ograniczona możliwościami finansowymi Redakcji oraz liczbą tzw. wakatów. Konieczne jest również podanie informacji o prawach autorskich związanych ze zdjęciem/grafiką, ich autorze; a w razie potrzeby pozyskanie zgody Autora na publikację lub złożenie oświadczenia o dysponowaniu prawami do ich publikacji.

Przypisy

Objaśnienia do tekstu: przypisy dolne numerowane cyframi arabskimi, znak przypisu w tekście głównym prosimy umieszczać przed kropką kończącą zdanie.

Przypisy bibliograficzne

Prosimy stosować system przypisów w tekście, nie zaś przypisów dolnych; tzw. system oksfordzki.

Cytaty

Cytaty w tekście prosimy umieszczać w cudzysłowie i nie stosować w tym przypadku kursywy. Cytat nie powinien kończyć się kropką, kończy się nią dopiero całe zdanie (prosimy nie umieszczać kropki przed znakiem”, a dopiero za nim).

Tytuły

Tytuły prac polskich i anglojęzycznych zapisujemy z dużej litery. Nazwy czasopism zapisujemy z dużych liter.

Przypisy w tekście:

- cytat: (Geertz 2005, s. 31), jeśli nazwisko autora występuje w zdaniu, który przypis ten kończy

- wtedy: (2005, s. 31);
- odniesienie do książki bądź artykułu: (Geertz 2005), jeśli nazwisko autora występuje w zdaniu, który przypis ten kończy wtedy: (2005); jeśli odnosimy się do kilku autorów, przypis powinien wyglądać następująco (Clifford 2000, s. 135; Geertz 2005, s. 31). Autorzy powinni być wymienieni w porządku alfabetycznym.
  - „cytat” za: (Wittgenstein cyt. za: Geertz 2005, s. 34) lub według Wittgensteina „cytat” (za: Geertz 2005, s. 34).

Przypisy w bibliografii

- Książka: (Autor) nazwisko i imię (lub imię i nazwisko redaktora z dopiskiem (red.)), data wydania, tytuł, imię i nazwisko tłumacza przy przekładach, wydawnictwo (pełna nazwa), miejsce wydania.

Przykład:

Geertz Clifford 2005, *Wiedza lokalna. Dalsze eseje z zakresu antropologii interpretatywnej*, tłum. Dorota Wolska, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

W przypadku cytowania dwóch tekstów tego samego autora wydanych w tym samym roku:

Geertz Clifford 2005a, *Wiedza lokalna. Dalsze eseje z zakresu antropologii interpretatywnej*, tłum. Dorota Wolska, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Geertz Clifford 2005b, tytuł, nazwa wydawnictwa, miejsce wydania.

- Artykuł w książce (prosimy nie stosować skrótów nazw czasopism): (autor) nazwisko i imię (lub imię i nazwisko redaktora z dopiskiem (red.)), data wydania, tytuł, [w:] inicjał imienia i nazwisko (autor lub redaktor książki), (red.) (jeśli potrzebne), tytuł książki, nazwa wydawnictwa, miejsce wydania, numery stron.

Przykład:

Turner Victor W. 2004, *Liminalność i communitas*, [w:] Ewa Nowicka, Marian Kempny (red.), *Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej. Kontynuacje*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 244–266.

- Artykuł w czasopiśmie: (autor) nazwisko i imię, data wydania, tytuł artykułu, tytuł czasopisma, rocznik, numer, tom/zeszyt, strony zajmowane przez artykuł. Przykład: Solonari Vladimir 2002, *Narrative, Identity, State: History Teaching in Moldova*, *East European Politics and Societies*, vol. 16, nr 2, s. 414–445.
- Prace naukowe pozostające w archiwach: (autor) nazwisko i imię, data, tytuł (rodzaj pracy, miejsce przechowywania). Przykład: Kowalski Jan 2008, *Obrzędowość doroczna na Podkarpaciu* (praca magisterska, maszynopis IAE PAN).
- Prace opublikowane w internecie (są to z reguły artykuły) zapisuje się tak jak powyżej, zamiast wydawnictwa i miejsca wydania podaje się po prostu adres strony internetowej oraz datę dostępu. W przypadku pliku dostępnego w bazie tekstów naukowych w wersji PDF nie podajemy adresu strony internetowej (traktujemy jak zwykłą publikację).

Przykład:

Malewska-Szałygin Anna 2002a, *Potoczna filozofia władzy, Opcja na prawo – archiwum internetowe*, nr 4, <http://www.opcja.pop.pl/Nr4.html>, (dostęp 12.08.2022).

- W przypadku danych znalezionych w internecie (np. statystycznych) w bibliografii należy utworzyć sekcję „Źródła internetowe” i wymienić adresy stron internetowych, podając w nawiasach ich pełne nazwy oraz datę dostępu.

Przykład:

Źródła internetowe

www.iaepan.edu.pl (Instytut Archeologii i Etnologii PAN), (dostęp 04.10.2007).

www.iwgia.org (International Work Group for Indigenous Affairs), (dostęp 06.08.2008).

Transliteracja

W przypadku cytowania autorów i prac napisanych w innych alfabetach prosimy o ich transliterowanie zgodne z zasadami PWN (więcej na stronie www.pwn.pl).

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania tekstów.
Redakcja nie pobiera od Auterek i Autorów żadnych opłat.

Sprzedaż czasopism Instytutu Archeologii i Etnologii PAN:
www.iaepan.edu.pl
bookshop@iaepan.edu.pl

ETNOGRAFIA POLSKA
REVIEW FORM/FORMULARZ RECENZJI

Title of the article (Tytuł artykułu):

Affiliation (Afilacja):

Date (Data):

This is a double-blind review. None of the above information is going to be shared with the Author of the article, but also no information on Author's identity is being provided to the Reviewer.

I evaluate this article as (check only one box):

Uważam, że przedstawiony artykuł jest (proszę zaznaczyć tylko jedno pole):

Excellent, acceptable in this form or after small changes (Doskonały, do druku w obecnej formie)	
Acceptable after revisions (Akceptowalny po wprowadzeniu zmian)	
Acceptable after major changes and another review (Akceptowalny po wprowadzeniu zmian i ponownej recenzji)	
Unacceptable (Nie nadaje się do druku)	

Possible changes needed (you can check more than one box):

Wymagane zmiany (można zaznaczyć więcej niż jedno pole):

Methodological (Metodologiczne)	
Argumentative (Argumentacyjne)	
Thematic (Tematyczne)	
Formal (quotations, references) (Formalne (cytowanie, odniesienia))	
Grammatical, Spelling (Gramatyczne, literówki)	
Stylistic (Stylistyczne)	
Bibliographical (Bibliograficzne)	

Comments/Komentarze:

